

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare regulat la 1 și 15 a fiecărei luni afară de lunile de vacanță Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
 . . . . . Advocați . . . . . 500 Lei pe 1 an
 . . . . . Magistrati . . . . . 40 Lei pe 1 an
 . . . . . Un număr simplu . . . . . 30 Lei
 . . . . . Un număr dublu . . . . . 35 Lei
 . . . . . Un număr vechi . . . . . 40 Lei

Redacția: Str. Călea Victoriei No. 53.
 Telefon 590. Administrația: Strada Iuliu Maniu 8 (Radio Reclame România S.A.)
 unde se primesc abonamente și orice cereri de adje. Telefon 630

Director fondator și redactor responsabil: **VASILE M. DIMITRIU** Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Colaboratori:

Alexandrescu Traian
Fost Prim-președinte de Tribunal
Avocat din București

Anca Justin Leon tin
Judecător Trib. Cluj

Bulgăraș-Popov Ad. Gr.
Avocat Contencios CFR Cluj

Ceur Aslan Ernest
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Balașiu Paul
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Bartha Ignat
avocat din Cluj

Bolla Romul
Profesor la Universitatea din Cluj

Dimitriu Vasile
Profesor la Universitatea din București

Docan P. George
Președinte Tribunalul Buzeu

Filipescu Constantin
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Filipescu Ricard
Judecător tribunalul Cluj

Hașieganu Emil
Profesor la Universitatea din Cluj

Kis Maurițiu
Profesor universitar pensionar

Lazar Aurel
Fost ministru, Avocat Oradea-Mare

Maria Alexandru
Prim președintele Curții de Apel
Timișoara

Micșa Pompei
Prim președintele Curții de Apel Cluj

Munteanu Victor
Avocat din Sibiu

Negrea Camil
Profesor la Universitatea din Cluj

Onișor Victor
Profesor la Universitatea din Cluj

Pastia P. Vasile
Judecător la Trib. Cluj

Petrescu F. Vasile
Președinte de secție la Trib. Sighișoara

Popp Romulus
Prim președintele Curții de Apel
Brașov

Porușlu Petre
Profesor la Universitatea din Cluj

Praporgescu Ștefan
Consilier la Curtea de Apel Oradea-Mare

Radu Iorgu
Profesor la Universitatea din Cluj

Ștețcu Emilian
Judecător șef la ocolul Mercurea-
Sibiului

Ștăncescu Ștefan
Prim președintele Curții de Apel
Oradea-Mare

Tolciu Ioachim
Avocat din Cluj

Tănăsescu Teodor
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Xantopol Constantin
Fost magistrat, Avocat din Cluj

C U P R I N S U L

1. Posesiunea naturală și tabulară de *Dem. Tigoianu* magistrat
2. Judecătorii cu titlu de Consilieri de Curți de Apel . . . . . de *Ilie V. Purdilă* Judecător Trib. Brașov
3. Arta legiuirii . . . . . de *Dr Emil Rebreanu* procuror Trib. Bistrița
4. Medicii Caselor Sociale ale Asig. Soc. nu se bucură de legea chirilor din 1927. Jurisprudența Tribunalului Lugoj
5. Rezumate de jurisprudențe stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație
6. Informațiuni

BANCA CHRISSOVELONI

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ

CAPITAL
ȘI REZERVE
LEI 350,000.000
SUCURSALA CLUJ
SEDIUL CENTRAL BUCUREȘTI

Sucursale: Constantinopol, New-York,
Brăila, Constanța, Galați, Sibiu. // Bănci
afiliate: Banca de Devize și Lombard, București,
Banca Ardeleană Casa de Economie Cluj, Chris-
soveloni & Co. Paris, Chrissoveloni & Co. Viena
TELEFON: 379, 62, 427, 980

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.
CLUJ, PIAȚA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei

77,000,000

7

SUCURSALE:
IN DEJ, DICIOSÂN-

Efectuază
avantajos
orice afa-
ceri bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

Banca Generală a Țării Românești București,

Brăila,
Brașov, Cluj,
Constanța, Craiova,
Galați, Giurgiu, Oradea,
Mare, Ploești, Sfântul
Gheorghe, Târgul
Măgurele

Societate Anonimă

Capital vărsat Lei 60,000,000 // Rezerve Lei 50,000,000
Adresa Telegrafică: „GENEROMANA”

BCU Cluj / Central University Library

BANCA CENTRALĂ

Secția de
cereale - Secția
de coloniale - Fab-
rică de surrogat de cafea
„Centrala” - Secția specială
pentru ciment - Secția de
Bancă și devize - Execută tot
felul de tranzacțiuni bancare,
plăți pe toate piețele interne
și streine - Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Capital: Lei 50,000.000

Fonduri: Lei 20,000.000

Legături directe cu America!

Banca Ardeleană și Cassa de Economii S. A. R.

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (Casa proprie)

Fondată
în anul
1894

Este cointereseată cu: Banca Chris-
soveloni, București și Banca Comer-
cială Ungară din Pesta, Budapesta.

Sucursale: Arad, Brașov, Oradea,
Sibiu, Târgu-Mureș, Turda.

Industria Sârmei S.A. Cluj

Fabrica: Câmpia-Turdei

Fabricăm: Sârmă laminată, Fier de beton, Scoabe,
Cue de tot felul, Sârmă arsă, arămiță, Sârmă
de oțel, Arcuri de mobile, Sârmă
ghimpată, zincată, Agrafe.

Telefan: 4-40, 3-47 — Adresa telegrafică: „Ferrum” Cluj

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare regulat la 1 și 15 a fiecărei luni afară de lunile de vacanță Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	700 Lei pe 1 an
•	Advocați	500 Lei pe 1 an
•	Magistrați	40 Lei pe 1 an
	Un număr simplu	30 Lei
	Un număr dublu	35 Lei
	Un număr vechiu	40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Strada Iuliu Maniu 8 (Radio Reclame România S.A.) unde se primesc abonamente și orice cereri de adje. Telefon 630

Posesiunea naturală și tabulară

Caracterul juridic al fiecăreia

Absolut toate legislațiunile moderne, inspirate de principiile dreptului civil roman, privesc posesiunea, nu ca un drept născut dintr'un fapt juridic, ci ca o stare de fapt: faptul material de a stăpâni lucrul și de a-l avea la dispoziție. De altfel, din însuși principiul pus la baza acestei instituțiuni de drept civil, că posesiunea nu este altceva de cât stăpânirea de fapt, exercitată asupra unui lucru, stăpânire la care trebuie să se adauge și voința și deci și intențiunea de a-l considera ca pe al său, adică acel „animus sibi habendi” și pe cari romanii puneau atâta importanță, reese și mai bine această caracteristică. Sunt prin urmare două stări de fapt; corpus și animus sibi habendi, cari manifestate în mod concret și simultan, duc la stabilirea concretizării unei stări de fapt mai complexe, întru cât e capabilă să dea naștere unor drepturi, în favoarea aceluia care a afirmat-o, drepturi de natură de a fi validate în justiție. Aceste stări de fapt, opozabile erga omnes, pot fi cu succes apărate în fața justiției, de către acel care le deține.

Conform textului art. 1846 c. civ. r. se pare că se precizează mai bine noțiunea juridică a posesiunii, atunci când, manifestarea stărei de fapt „corpus și animus sibi habendi” se exercită chiar asupra unor drepturi numai, cum e cazul quazi-posesiunii. Dacă legiuitorul român nu a prevăzut un capitol aparte în codul civil, cu toate acestea, numai din cuprinsul textului sus menționat se poate vedea conciziunea cu care a căutat să-i fixeze caracterul ei juridic. În articolele cari urmează și arătând consecințele de drept civil pe cari le creiază legislația civilă, se ocupă de toată materia referitoare posesiunii.

Legislațiunea austriacă nu prezintă nici dânsa prea mare deosebire, în felul cum privește și tratează această materie. E drept că dacă ne-am uita numai la textul art. 309 c. civ. această afirmațiune a noastră, ar trebui desmințită, întru cât acest text, dacă ne dă o noțiune complectă și precisă a posesiunii, a scăpat însă din vedere extinderea drepturilor cari se nasc: cu toate acestea articolele următoare complectează această lacună (vezi art. 311 și 312 c. civ.)

Odată stabilită fiind noțiunea de drept a posesiunii naturale, rămâne să ne ocupăm de aspectele pe care le-ar putea avea, precum și modul cum posesiunea privită sub aceste aspecte, poate fi de natură, să producă efecte de drept civil, extensiunea lor în raport cu cei de al treilea.

Codul civil român nu cunoaște de cât posesiunea naturală, posesiunea de fapt și dacă admite — dar numai pe cale de doctrină și jurisprudență — ca dreptul de posesiune să fie transcris, aceasta nu echivalează cu însăși crearea unei posesiuni, considerată ca o stare de fapt; rațiunea acestui act pur procedural nu e determinată, de cât de posibilitatea conservării acestui drept față de toți aceia cari, și-ar afirma pretențiuni de orice natură asupra acestui lucru, care face obiectul posesiunii. După cum vedem deci, dacă posesiunea de fapt cunoscută așa după cum era fixată principial de dreptul român, se afirmă ca o stare de fapt numai, în baza căreia numai se creiază drepturi, când e vorba de posesiunea tabulară, prevăzută de legislațiunea austriacă în art. 321 c. civ. și admisă de doctrina și jurisprudență ungară, atunci posesiunea apare ca un drept numai, opozabil erga omnes.

Cu toate acestea — și mai ales în drep-

lul ungar — se face o deosebire în privința acestor două moduri de a se afirma faptul posesiunii și deci și ale drepturilor ce derivă, susținându-se că atâta timp cât posesorul tabular nu manifestă și nu exercită ambele stări de fapt, „*corpus și animus rei sibi habendi*”, posesiunea sa ar fi viciată și încă atât de mult, încât nu ar putea recurge — în apărarea drepturilor sale — la acțiunile posesorii prevăzute de art. 576 și următorii din legea I/1911. Următor acestor principii admise de doctrină și jurisprudență ungară, rezultă că, ori de câte ori va fi vorba să se discute drepturile întemeiate pe posesiunea tabulară, prin controversele cari se vor ivi, să se pună într'o situație dificilă un astfel de posesor, față de posesorul natural. Realitatea cazurilor e cu totul alta și instanța legată de o astfel de cauză, în soluționarea ei va trebui să se refere la regulamentul cărților funduare. Atâta timp cât știut este, că posesiunea fie naturală, fie tabulară, e un drept real, întabularea acestora nu se va putea obține de cât în conformitate cu prescripțiunile regulamentului cărților funduare. Ori, atâta timp cât printre condițiunile principale, dar și determinante chiar, o atare întabulare nu se poate efectua de cât numai în baza unui titlu just translativ — prezumțiunea — odată întabularea definitivă, că posesorul tabular posedă acest titlu, e o dovadă *juris et de jure* și deci posesiunea sa numai poate fi contestată. Care ar fi, în cazul posesiunii tabulare, acest titlu? Ori posesorul tabular a posedat lucrul ca posesor natural și atunci condițiunile cari perfectează această posesiune, au existat și există; sau a posedat în baza unui titlu translativ. În ambele cazuri constatăm că posesiunea sa nu e viciată prin nimic și nu există nici un motiv, ca în urma întabulării, să se schimbe natura și caracterul juridic al posesiunii sale! Ar fi o susținere cu totul șubredă pe care cată a o afirma doctrina și acest fapt se evidențiază și mai mult când știm, că rațiunea juridică a procedurii întabulării, este tocmai în scopul consolidării unui drept, care prin acest fapt și prin obținerea unei date certe, devine opozabil tuturor.

Dacă totuși s'ar putea da naștere la oare cari discuțiuni, când va fi vorba de posesiunea tabulară, aceasta ar fi numai în cazul când titlul, în baza căruia s'a obținut întabularea, ar fi un titlu precar sau un titlu putativ.

Titlu precar s'ar manifesta când ar fi

cazul deținerii lucrului în calitate de comodat, chiriaș etc. Acesta nu conferă titularului de cât un drept foarte restrâns, mărginit fiind numai la simpla deținere a lucrului în numele și pentru adevăratul proprietar. În acest caz detentorul nu posedă proprio nomine, cu voința de a deveni proprietarul lucrului; și chiar dacă ar manifesta această intențiune, ar fi considerat uzurpator. Ori câte fapte ar face un detentor asupra lucrului din deținerea sa, nu va putea ajunge să se considere posesor, atâta timp cât situația lui juridică nu se va fi schimbat, atât în raport cu lucrul însuși cât și în raport cu proprietarul: aceasta în conformitate cu principiul că „*nemo sibi causam possessionis mutare potest*”. Că va putea totuși, deveni și în această situațiune, posesor; aceasta e admisibil: va fi însă considerat posesor de rea credință și în o atare situațiune posesiunea lui fiind vicioasă, va putea fi evins ori când de acei, ale căror drepturi asupra lucrului în chestiune vor fi necontestate. Simpla deținere nu poate constitui un *modus acquirendi* în favoarea aceluia care ar exercita-o.

Un caz va lămuri această susținere a noastră. Unele uzuri locale, dau posibilitatea comunelor, ca în vederea întemeierii sau încurajării unei industrii de interes local, să pună la dispoziția unor meseriași terenul necesar instalării lor. Natural, că atâta timp cât raportul juridic dintre comună și atari industriași rămâne numai acesta, ei nu sunt și nu pot fi considerați decât simpli detentori ai acestor terenuri. Precaritatea titlului lor se manifestă în tot timpul și nu se va putea schimba natura lui sub nici un motiv, afară bine înțeles de cazul când alte condițiuni ar fi intervenit și le-ar fi schimbat situația. Prin urmare deținerea exercitată astfel, nu le va putea constitui un *modus acquirendi*, o posibilitate de a achiziționa acest imobil; uzucapiunea nu poate opera chiar dacă s'ar face acte materiale exterioare de posesiune. O atare posesiune va fi vicioasă — dacă s'ar prevala de dânsa —: posesorul va fi de rea credință, iar drepturile lui nu se vor manifesta decât în limita acelor stabilite la data stabilirii raporturilor juridice dintre dânsii și comunele proprietare. În limita acestor raporturi de drept nu va putea reclama în justiție un drept pe care nu l'a avut; dar nici nu și-l va putea apăra, atunci când va fi reclamat, invocând ficțiunea juridică „*possideo quia possideo*”.

Titlul putativ iarăși nu poate duce la afirmarea posesiunii. Am văzut că, pe lângă voința de a posedea unită cu intențiunea de a-și apropria lucrul ca al său, de a se comporta deci ca adevărat proprietar, se mai cere și un titlu just, adică să fie valid atât din punctul de vedere instrumentar, cât și din punctul de vedere al faptului juridic pe care îl reprezintă. Dacă aceste condițiuni lipsesc, și mai ales dacă actul constitutiv al posesiunii este viciat dela început, și dacă între timp nu a fost ratificat, nu poate fi vorba de o posesiune, urmează ca să se facă distincțiunea; a avut cunoștință titularul actului translativ al posesiunii de viciile acestuia, sau nu? Numai în raport cu aceste considerațiuni, se poate judeca și aprecia dacă posesorul putativ este apărat, și în ce limită, de buna sa credință. Putem răspunde, că atâta timp cât viciile titlului său, în baza căruia își exercită posesiunea, nu sunt descoperite, acesta urmează și trebuie să fie considerat ca posesor de bună credință. Aceasta înseamnă că o posesiune bazată pe un titlu putativ, și atâta timp cât viciile titlului nu sunt cunoscute de părțile interesate, iar transmitentul nu s'a prevalat de dreptul său născut în urma acestui fapt, este suficient ca pe baza bunei credințe din partea posesorului, să se constituie — prin însăși faptul material și ne întrerupt — al exercitării posesiunii, să se nască în favoarea sa capacitatea de achiziție asupra aceluia lucru, acel modus acquirendi, susceptibil de a duce la uzucapiune. În această situație numai, posesorul cu titlul putativ poate, prin uzucapiune, să ajungă la posesiunea naturală susceptibilă de a face obiectul întabulării. Natural, că în această situațiune, baza dreptului său posesoriu nu va mai fi titlul translativ ci numai ficțiunea uzucapiunii. E just aceasta; pentru că, dacă proprietarul ca transmitent al lucrului, nu s'a prevalat la timp de dreptul său, conservat prin însăși viciile actului încheiat, există prezumțiunea că voința lui și deci și intențiunea au prezistat în sensul actului intervenit cu toate efectele lui juridice, pe cari le producea în favoarea posesorului. Instanțele de judecată precum și acele de carte funduară, vor trebui să facă această distincțiune în ce privește momentul când urmează să se determine natura și caracterul posesiunii, singurul criteriu care va duce la rezolvarea echitabilă a litigiilor de cari vor fi sesizate; și aceasta cu atât mai mult, cu cât, singur titlul,

nu conferă posesorului de cât numai un drept și nu însăși posesiunea, care urmează — considerată fiind ca o stare de fapt — să fie discutată în instanțele de judecată, fie pe cale de acțiune contencioasă, sau să fie atribuită pe cale de acțiune grațioasă.

Prin urmare, din moment ce posesiunea tabulară, atât prin felul cum se obține, cât și prin faptul că fiind înscrisă într'un registru public, trebuie să fie considerată ca fiind mult mai temeinică și mai garantată, fiind opozabilă erga omnes. Constituie deci un drept mai puternic, în favoarea aceluia care exercită o astfel de posesiune, de cât acel izvorât din posesiunea naturală, care de cele mai multe ori, poate fi determinată de acte arbitrare sau chiar dubioase. Autoritatea de drept a posesiunii tabulare — afară de prescripțiunile cuprinse principiar în regulamentul cărților funduare — este precizată și admisă ca atare de legislațiunea austriacă; aceasta prin art 321 c. civ. impune, că atunci când e vorba de constituirea unui drept real asupra unor imobile — deci și a posesiunii — este necesară transcrierea acestui drept în registrele publice.

Dem. Tigoianu,
magistrat.

Judecătorii cu titlu de Consillieri de Curte de apel

Unificarea organizării judecătorești, dar mai ales practica acestei organizări, ne-a adus o categorie nouă de magistrați, care până azi nu se știe ce loc ocupă în erarchia judecătorească; *Judecătorii cu titlu de Consillier la Curte de apel.*

Au ei gradul de judecători sau pe acel de Consillier de Curte de apel?

În anuarele magistraturii întocmite de Ministerul de Justiție sunt trecuți judecătorii cu titlu de Consillieri la Curte de apel, iar stagiul le este socotit în acel de judecător, chiar și pe timpul anterior unificării, deși pe acest timp nu poate fi nici-o controversă, că au avut grad de consillier.

În cele întocmite de Directorul general al Justiției din Cluj și Curtea de apel până în anul 1924 sunt trecuți toți cu gradul de consillieri de Curte de apel, ulterior însă cu acel de președinte, Primpreședinte de tribunal ori Consillier de Curte de apel, după cum salariul ce primiau era asimilat cu unul din al acestor magistrați. Zic asimilat, pentru că conform legilor anterioare unificării aceasta era salariizarea Consilierilor de Curte de apel, repartizat în trei grade, indiferent dacă funcționau la tribunale sau judecătorii ori efectiv la Curtea de apel. Aceasta, pentru că mijloacele financiare ale Statului au permis ca gradul de salarizare cel mai mic să înceapă numai dela acel de președinte de Tribunal, în loc — cum

era logic și drept — dela acel de Consilier de Curte de apel cu gradul III și să continue cu acel de președinte și primpreședinte de Curte de apel în gradele II și I.

Dar asupra salarizării vom mai reveni.

Denumirea de Judecător cu titlul de Consilier de Curte de apel din anuarul întocmit de Ministerul de Justiție, care nu e conformă nici cu litera, dar mai ales nici cu spiritul legii de organizare unificată — cum vom vedea îndată, — a dat naștere la o totală lipsă de uniformitate când e vorba, că acești sui generis să fie avansați, mai corect numiți președinți sau primpreședinți efectiv.

Astfel în primii ani după punerea în aplicare a noii legi de organizare unificată a judecătorilor cu titlul de Consilier de Curte de apel — era *avansat* ca președinte sau primpreședinte de tribunal.

În ultimul timp însă, când funcțiunea de președinte sau primpreședinte de tribunal este acordată unui asemenea magistrat, el este *numit* — nu *avansat* — în această funcțiune. (Vezi Mon. Oficial Nr. 53 din 7 III. 1928).

Această ultimă formulă vom vedea, că e mai juridică și conformă principiilor legilor de organizare respectând și drepturile câștigate.

Atunci însă, când e vorba, că acești magistrați să fie avansați pe loc la gradul de președinte sau Consilier de Curte de apel — pentru ce avansați dacă ei sunt deja Consilieri de Curte de apel — s'a găsit o formulă, care nu e bazată pe nici un text de lege. Acestor magistrați li se „*conferă gradul*” așa, cum s'ar conferi un titlu de noblete oarecare. (Vezi Mon. Oficial Nr. 63 din 18 III. 1928).

Această conferire de grad nu este autorizată de nici un text formal de lege și e contrară spiritului legii de organizare judecătorească unificată violând și drepturile câștigate conform legilor din Ardeal și Bucovina.

Dar ea mai denotă, că legea de organizare judecătorească este ori laconică ori greșit interpretată. Cred, că voi putea demonstra, că ne aflăm în ultima alternativă.

În adevăr art. 149 fost 143 din legea de organizare judecătorească, intercalat sub titlul II din partea III, care tratează despre inamovibilitate, în proiectul propus de guvern figura sub redactarea următoarea:

„Clasele și gradele conferite după legile în vigoare, în circumscripțiile de sub art. 142 lit. A) din Ardeal și Bucovina, constituie drepturi câștigate și se vă respecta în ce privește titlurile și salarizarea.

Titlurile și rangurile, conform legilor pe baza cărora au fost câștigate, nu conferă magistratului dreptul de a cere trecerea efectivă la instanța superioară al cărui rang poartă.

Stagiul făcut în instanțe inferioară nu se poate socoti decât ca stagiul în acea instanță.

Asemenea clase și grade nu se vor mai acorda „pe viitor”.

Să insistăm puțin asupra înțelesului cuvintelor clase și grade și să precizăm dela început sfera lor de întindere, fiindcă traducerea în limba română a diferitelor națiuni din limba maghiară a produs aproape totdeauna confuzie și a dat loc adeseori la interpretări greșite.

Clasă înseamnă după legile maghiare gradul ierarhic din legile române și judecătorii erau încadrați în clasa VIII și VII, care formau primele grade în scara ierarhică a ordinului judecătorească, Consilieri de curte de apel în clasa VI, indiferent dacă funcționau pe loc la Tribunale, Parchete sau Judecătorii ori efectiv la Curte și așa mai departe.

Pentru avansarea dela o clasă la alta se cereau aceleași condițiuni și pentru aceasta cei din aceeași clasă puteau cere trecerea dela Tribunale la Curți de Apel și viceversa, fără nici o altă condițiune și fără a se considera ca o avansare adică retrogradare.

Ce însemna grad? Această noțiune nu este aceeași cu cea din limba română și ea se referă numai la salarizare. Fiecare clasă era împărțită în două sau trei grade și trecerea dela un grad la altul se făcea automat, la început după 3 ani, mai târziu după 2 ani, dacă nu erau avansați la merit înainte de împlinirea acestui termen.

Cea voit legiuitorul prin al I din textul citat și ce rost au cuvintele: „în cea ce privește titlurile și salarizarea”?

El a voit prin acest alineat să fixeze un principiu general de respectarea drepturilor câștigate desființând vechile denumiri de „clase și grade” — de salarizare bine înțeles — și să adopte denumirile românești unificate urmând ca acești magistrați să poarte titlurile de Consilier de curte și să aibă salariul acestora.

Cu alte cuvinte el n'a voit să retrogradeze pe cei cari erau Consilieri la instanțele inferioare, ci să accentueze că rămân neatînși în ceea ce privește drepturile ce le conferă titlul pe care-l o poartă și să transpună în locul denumirilor desființate de „clase și grade” denumirile unificate „titlurile și salarizarea” conform normelor de unificare.

Se spune însă în părerea contrară; de ce nu a întrebuițat termenul românesc de grad fie singur, fie alături cu „titlurile și salarizarea” spre a nu mai rămâne nici o îndoială? Pentru că întrebuițarea aceluiași cuvânt de „grad”, cu două înțelesuri diferite, în una și aceeași frază, ar fi produs de sigur o mare confuzie cel puțin referitor la redactare.

Dar chiar dacă ar exista vre-o îndoială, în această privință, care îndoială — conform principiilor generale ale dreptului — nu trebuie interpretată în favoarea respectării drepturilor câștigate?

În adevăr cuvântul titlu din punct de vedere al organizării judecătorești are trei înțelesuri: 1. titlu definitiv și provizoriu referindu-se la inamovibilitate și stabilitate, înțeles care nu există în speța ce discutăm, 2. titlu în înțeles restrâns, simplu onorific; așa cum e trecut în anulul Ministerului de Justiție, 3. titlu în înțeles larg, adică titlu de Consilier denumirea de Consilier, care cuprinde și gradul ce-i conferă această denumire conform art. 68 din lege, înțeles indicat și de forma plurală a cuvântului titlu din art. 149.

Din aceste două ultime înțelesuri primul ar constitui o inovație a legii de unificare nejustificată nici pe existența în Regat al acestui nou grad la instanțele inferioare, nici pe o moștenire din legile ardelen; iar al II-lea ar avea meritul că și-ar găsi perechea în legea judecătorilor de ocoale române

și vechea lege de organizare Judecătorească referi la procuror și judele de instrucție înaintași pe loc și că ar corespunde scopului mărturisit în raportul dela cameră și expunerea de motive prin cuvintele: se realizează *unitatea organizării noastre judecătorești*, cel puțin în ce privește *ordinul judecătoreesc*, și însăși interesul consolidării naționale necesită *unificarea neîntârziată a instituțiilor*. (Vezi legea de org. jud. ediția Of. pagina 113 și 305).

În primul înțeles ar fi urmat să se modifice și art. 68 arătând locul în scara erarchică ce ar urma să-l ocupe acest nou magistrat în ordinul judecătorec, cea ce nu s'a făcut de sigur pentru că nu un nou magistrat voia să creeze legiuitorul; în al II a înțeles locul său este determinat prin acest articol alături cu judecătorul de ocol sau instrucție ori procurorul înaintași pe loc Consilieri conform vechilor legi române, menținuți ei prin legea de unificare.

Nu se poate susține că gradul acestora fiind mai mare ca a președintelui și primpreședintelui efectiv s'ar produce o confuzie în erarchia și disciplina judecătorească, pentru că art. 18 din lege al. ultim regulează situația acestora față de vechii Consilieri avansași pe loc și tot așa era și după legile ardelene față de președinte sau vicepreședinte; iar în Ardeal acestia au și ei în general gradul de Consilier dobândit pe loc conform legilor locale.

Prin urmare chiar în caz de îndoială asupra sensuluicuvântului titlu luat izolat, conform principiilor generale s'a înțeles așa spre a nu știrbi drepturi câștigate, adică în sensul lui cel mai larg, până la dovada contrară expri-mată în mod clar.

Că nu există nici o îndoială asupra faptului, că judecătorii și-au păstrat neatins gradul la instanța unde funcționează, rezultă însă destul de clar, în spectul din alintatele II—III, care enumeră excepțiile și care se pot rezuma: în interzicerea de a putea trece, conform vechilor norme, la instanța al cărei grad poartă și în aceea, că stagiul socolit în acest grad contează numai la instanța unde funcționează.

Ori, cum s'ar mai fi putut concepe formularea acestor excepțiuni, dacă nu li s'ar fi recunoscut implicit, la instanța unde funcționează, dreptul de a avea gradul de Consilier de curte de apel nu numai titlu în sensul lui restrâns?

Din înțelesul general al art. 149 — și numai acest înțeles e hotărâtor în interpretarea juridică, iar nu sensul gramatical al unor cuvinte izolate — din acest înțeles general rezultă că judecătorii cu titlurile și salarizarea Consilierilor de curte de apel sunt înaintași la instanțe pe loc conform art. 18 din legea judecătorilor de pace.

Am comentat textul așa cum s'a propus de Guvern, fiindcă nimic nu s'a alins din economia lui în chestiunea în discuțiune prin amendamentele votate la Cameră și aduse din inițiativa dlui Ioan T. Florescu, fost ministru de Justiție.

Un prim amendament, care se referă la schimbarea unor cuvinte, dându-se forma definitivă, așa cum e azi, primului aliniat al art. 149, n'a avut alt scop decât de a generaliza același principiu.

Domniasa a mai propus încă două amendamente, prin care s'a urmărit a se menține în vigoare normele prevăzute în art. 18 din legea judecătorilor

de pace și a se generaliza aceste norme pentru procurori și judecători de instrucție.

Din discuția urmată asupra acestor amendamente între propunător și defunctul fost Ministrul Mârzescu, reese fără. nici o îndoială, că nu s'a făcut nici o deosebire de rang între judecătorii înaintași pe loc conform legilor române și cei cari au obținut gradul de Consilieri după legile ardelene și rămași la tribunale. Toată discuția să reducă la opunerea ministrului „de a acorda acestora” adică judecătorilor din Ardeal „posibilitatea de a concura cu titlurile dobândite la Curțile de apel și în Curtea de Casație” (Vezi op. citat pag. 157 apoi 158) întrebându-se invariabil cuvintele grad, titlu și rang cu același înțeles de grad erarchic, manifestându-și vădită intenția de ai indentifica în totul cu judecătorii avansași pe loc conform legilor române, înconcordanță cu scopul urmărit și de alintatele II. III al art. 149.

Dacă ar exista totuși vre-o îndoială cităm textual art 317 ultimul aliniat al cărui cuprins ese: „Locurile de președinte de secție, noi create la Tribunale se vor încredința de preferință judecătorilor cari au acest grad sau acel de consilier”.

Că acest articol se referă în special la judecătorii din Ardeal și Bucovina rezultă din expunerea de motive al aceluia și Ministru cu ocaziunea înființării secțiunilor la tribunalele și Curțile din Ardeal, prin care, după ce arată că încredințarea președinției noilor secțiuni create nu va provoca nici o cheltuială, continuă: „pentru că ea se va face din masa mare a judecătorilor de tribunal cari de fin în virtutea legilor anterioare unificării gradurile de președinte, consilier de curte de apel și consilier de casație. Toți acestia de și judecători de tribunal primesc salariul gradului ce li s'a conferit, dar pe care nu l pot ocupa efectiv”. (V. op. cit. pag. 379.)

Iată dar chiar o dispoziție expresă de text și exaunera de motive, corespunzătoare, care prin faptul că e propusă de aceleași ministru cu ocaziunea volării părți a II-a a aceluia proiect de lege, când acești magistrați erau deja încadrați în ordinul judecătorec și nu mai existau clase și grade conform legilor ardelene, dispoziție de text care întrebuițează chiar noțiunea de grad în sensul legilor române. Acest text clarifică pe deplin situația judecătorilor din Ardeal și președințelor din Bucovina. El poate servi în cazul cel mai reu ca o complectare de text a art. 149 al. I, sau poate fi socolit ce text interpretativ care și în această ipoteză are aceleași forță obligatorie conform art. 36 din constituție.

Pentru aceasta zicem la începutul acestui articol, că alăturarea în anuarul magistraturi pentru acești judecători a titlului de Consilier, nu corespunde nici cu litera ledii — art. 149 al I, combinat cu 317 al ultim sau chiar izolat 149 luat în înțelesul larg al cuvântului „titlurile” — nici cu spiritul ei și adaugă această alăturare a produs numai confuzie.

Din cele expuse mai sus rezultă că nu mai rămâne nici o îndoială ca cei cari au dobândit gradul de Consilier după legile ardelene au rămas cu acest grad, știrbit conform vechilor legii române în interesul unificării, dacă au avut nenorocul să rămâne pe loc la instanța inferioară, dar întreg așa cum îl

au judecătorii și procurorii avansați pe loc după legile române.

Ceeace așteptă acești magistrați dela dl. Ministru al justiției este în primul rând să li se clarifice situația trecându-se în anuarile magistraturei cu gradul ce au dobândit, iar în al doilea rând să li se socotească stagiul din momentul care l-au dobândit, prin aceasă ar dispăre orice anomalii observate în Practică și s'ar da satisfacția dreaptă și legală unui însemnat număr de magistrați din Ardeal și Bucovina, precum și autorității ce reprezintă.

Ilie V. Purdilă
Jud. al Trib. Brașov

Arta legiuirii

La întâia vedere s'ar părea poate puțin curioasă concepția „arta“ legiuirii. Este doar o credință generală că a crea legi este o „știință“ și nu o artă. Aici trebuie însă să deosebim bine; scopul științei este de a „cunoaște“ lucruri cari există deja până când scopul artei este acela de a „crea“ lucruri cari până acuma încă nu au existat. Legiuitorul nu este chemat să cunoască pur și simplu lucrurile cum sunt, chemarea lui este, el vrea să atingă anumite scopuri în realitate, să formeze realitatea după anumite idealuri. Orice fel de legiuire este dela firea ei practică. Ea nu se leagă în eterul teoriei pentru ca să descopere adevăruri. Ea este rezultatul unei munci voluntive, ea este faptă, activitate și creație.

Fiecare legiuire se folosește de porunci și de opreliști pentru ca să influențeze viața oamenilor într-o direcție anumită, fiecare normă legală stăpânește în mod abstract sistematic oarecare împrejurare dată a vieții sociale și o califică apoi din punct de vedere al dreptului. Este deci evident că fiecare legiuitor își pune anumite scopuri și alege apoi mijloacele cari le crede potrivite pentru atingerea acestor scopuri. Vorbind despre întrebarea scopurilor adevărate a căror împlinire trebuie să caute să o ajungă legiuitorul, ajungem în curând la concepțiile cele mai adânci ale gândirii omenești, trecând departe peste hotărele jurisprudenței.

Anume mai întâiu gândim la scopul oarecărei legi singuratică. Legiuitorul vrea să favorizeze cu ea oarecare interese economice, de pildă să ridice creditul agrar sau industrial, sau să lupte împotriva oarecăror boli sociale ca de pildă alcoolismul și cauză mijloacele potrivite acestui scop. Însă scopurile acestea se pun și se justifică cu aceea că doar cu întreaga ordinea de drept vrem să ajungem anumite scopuri. Dacă cu o lege oarecare vrem să ridicăm de pildă creditul agrar sau industrial sau vrem să punem o stavilă urcării locale sau generale a prețurilor alimentelor sau altor obiecte ale consu-

mului public, pornim evident dela presupunerea că scopul general al ordinii sociale este să influențeze relațiile economice, pornind dela un ideal social anumit. În felul acesta apare scopul legii singuratică ca mijloc, față de scopul final al ordinii de drept. Mergând așa tot mai departe, ajungem în sfârșit la întrebări cari nu mai aparțin numai dreptului, ci cari aparțin filozofiei sociale și a dreptului. Căutând răspunsul mai departe, ajungem la problemele din urmă ale eticii și ale concepției despre lume și viață.

Privind felul în care se fac legile am putea crede, că nu la toate întrebările trecem până la problemele centrale, dar de regulă se tratează numai întrebările cari stău la periferie. Însă punctul de vedere pe care îl ocupăm în întrebarea după scopurile ultime ale ordinii de drept este hotărâtor pentru toate normele dreptului, oricât de neînsemnate ar fi împrejurările vieții pe cari sunt chemate să le influențeze. Și dacă nu pornim la hotărârile și faptele noastre totdeauna în mod conștient dela ultimele principii, totuși totdeauna ne hotărâm și lucrăm ca aceia, cari suntem în concepțiile noastre despre lume și viață. Un individ aparținător unui cerc de cultură străin, de pildă chineză sau indică, va hotări și va lucra în împrejurări analoge cu totul altfel decât unul care aparține cercului de cultură apuseană, pentru că concepțiile lor despre lume și viață sunt absolut disparate; indivizi cari aparțin unor culturi deosebite concep și simt în mod deosebit, dar și indivizii cari aparțin aceleș culturi însă unor perioade deosebite, de pildă perioadei religioase-mistice și acelei raționaliste concep și simt în mod deosebit.

O pildă: Chinezii au cunoscut hârta de mii de ani înainte, însă gândul tiparului nu le-a venit; ei au cunoscut compasul, însă l-au folosit numai ca jucărie, nu le-a venit gândul să-l folosească ca, călăuză în nemărginit; ei au cunoscut iarba de pușcă, însă tunuri nu au făcut. Și toate acestea nu pentru că doar n'ar fi mai inteligenți decât oamenii culturii apusene, ci pentru că concepția lor despre lume este absolut alta și nepotrivită pentru conceperea ideilor cari urmează în mod firesc dela concepție de lume a culturii apusene. Altă pildă: În cercul de cultură antică eleno-latină a fost cunoscut, începând din veacul al patrulea înainte de naștere lui Isus Hristos, idea sistemului centri-solar, însă nimeni nu a observat-o; în cultura apuseană a produs descoperirea ei o revoluție întreagă. Și pe terenul social încă nu este altfel. Romanii în timpurile lor cele mai democratice nu au fost în stare să conceapă idea unui minister responsabil. Democrația culturii apusene a creat imediat ministerul responsabil reprezentanței poporului.

Nu că doar democrații Romei ar fi fost mai puțin

prevăzători decât democrații moderni, însă concepția lor despre lume și viață nu era potrivită pentru conceperea unei atari idei. Capitaliștilor mari ai cercului de cultură eleno-latină nu le-a venit ideea înlocuirii banului monedă cu bancnota. Motivul este concepția de lume a antichității eleno-latine a cărei problemă fundamentală era corpul. Urmarea acestei concepții a fost că antichitatea nu a putut concepe statul altfel decât ca suma cetățenilor, nu ca funcție și prin urmare nici nu a cunoscut reprezentanța populară modernă cu deputații și senatorii ei, adică înlocuirea cetățenilor printr-o reprezentanță aleasă de aceștia, statul era acolo unde se afla majoritatea cetățenilor. Prin urmare nici moneda, banul ca factor, nu a putut fi înlocuit printr-o reprezentanță a lui prin bancnotă. Antichitatea eleno-latină înțelegea banul ca schimb și nu ca funcție cum îl înțelegem noi.

Adecă pornind dela concepții, dela principii deosebite, ajungi în mod fatal și la rezultate deosebite. Și aceasta iese la iveală în mod evident în cazuri în cari se ivește nevoia de a arăta motivele filozofice cari zac mai adânc. Să privim puțin problema veșnic neliniștită a pedepsei. La crearea unui cod penal se impune mai întâiu rezolvarea marilor întrebări: ce fel de fapte să fie declarate de infracțiuni și care să fie felul pedepselor cari se pot aplica. O școală pornește dela principiul că scopul pedepsei este în prima linie răsplătirea răului făcut de infractor cu alt rău în măsura vinovăției infractorului pentru fapte rea săvârșită de el, alta mai nouă susține că scopul pedepsei este apărarea societății de fapte antisociale. Alăturând dela concepția care o avem despre scopul pedepsei, vom ajunge la rezultate deosebite atât la statorirea și calificarea faptelor criminale cât și la statorirea felurilor și a măsurii pedepsei. Dar și la judecarea unui și aceluiaș caz criminal vom ajunge la rezultate deosebite indeosebi ce privește măsura pedepsei dictată infractorului. Acela care nu s'a declarat clar și sigur în problema centrală, se va sbate în problemele cari stau mai la periferie în indoeli fără sfârșit tras și împins de milă și de frică.

Urmările logice, cari urmează din concepția pedepsei ca răsplată, sunt doar atât de deosebite de acelea cari urmează dela concepția pedepsei ca mijloc de asigurare a societății împotriva infracțiunilor, încât actul de gândire volitivă care este îndreptat spre concepția pedepsei ca răsplată, este absolut deosebit de acela care este îndreptat spre concepția pedepsei ca mijloc de asigurare, atât ce privește presupunerile dela cari pornește cât și ce privește formarea pedepsei. Pornind dela concepția pedepsei că răsplată pentru un rău făcut, legiuitorul își va întregi

imaginația unei „suferințe după o ținută potrivnică legii“ în așa fel că această ținută potrivnică legii să fi fost o faptă săvârșită în mod „dolos“ adică făptuitorul să fi vrut să săvârșească fapta din întrebare, dacă cuprinsul de potrivnicie legii și vinovăție a faptei, trebuie să fie proporțional cu greutatea pedepsei, dacă fără vinovăție sau peste măsura ei este exclusă pedeapsă chiar și atunci când și în viitor se poate aștepta dela individul din întrebare o ținută potrivnică legii și dacă presupunerea că făptuitorul chiar și fără ca să fi fost pedepsit nu va mai greși în viitor nu este motiv de a se abate dela pedeapsă.

De altă parte, pornind dela concepția pedepsei ca mijloc de asigurare — *nemo prudens punit quid peccatum est, praeterita reparari non possunt, futura prohibentur* — va ajunge legiuitorul în mod fatal la aceea să statorească ca criteriu caracteristic pentru societate, adică să se oprească dela pedeapsă acolo, unde această primejdie nu există sau a încetat să existe chiar și dacă a fost săvârșită în mod imputabil o infracțiune oarecare, și invers să statornicească împotriva unui individ primejdios și atunci o pedeapsă când de fapt lipsește vre-o infracțiune care i se poate imputa, statorind felul și măsura pedepsei având în vedere exclusiv numai întrebarea, cari suferințe trebuie să se dicteze făptuitorului. Dar, lepădând legiuitorul acel *postquam peccatum est*, nici nu mai poate susține caracteristicul pedepsei ca un fel de suferință, doar scopul pedepsei de a asigura societatea se va putea ajunge eventual și prin oarecari măsuri cari nu produc în cel pedepsit simțământul suferinții.

Dr Emil Rebrcanu
procuror, Trib. Bistrița

(Va urma)

JURISPRUDENȚA

Tribunalul Lugoj Secția I

Nr. Ca 127-12-1928.

Medicii Caselor Cercuale ale Asig. Soc. nu sunt funcționari publici, deci ei nu se bucură de prelungirea contractelor acordate de legea chiriilor din 1927 — Câteva din caracteristicile esențiale ale funcțiilor publice (numire regulată, jurământ)

S e n t i n ț ă

Tribunalul admite apelul și reformând sentința primei instanțe, menține în vigoare decizia Judecătorei Mixte Lugoj de sub Nr. 10241/1927 din 21 Octombrie 1927, prin care s'a dispus evacuarea până la termenul de 3 Mai 1928 ora 16 a locuinței compusă din 8 camere și dependențe, ocupată de pârît ca chirie în Str. Bisericii Nr. 7 în Lugoj.

Cheltuelile de judecată se compensează între părți.

M o t i v e

Înaintea primei instanțe conform art. 621 și urm. din p. c. reclamantul a denunțat închirierea locuinței ocupată de pârât ca chiriaș în casa din Str. Bisericii nr. 7.

Pârâtul făcând în termen opozițiune, a obiectat la desbaterea orală ce s'a fixat, că dânsul fiind funcționar public (medic la Casa Cercuală a Asigurărilor Sociale), contractul său de închiriere se află prelungit de legea chiriilor până la 1 Mai 1929.

Prima instanță a admis opoziția și a scos din vigoare decusul său de denunțare a închirierii.

Reclamantul a atacat cu apel sentința primei instanțe, pentru motivele enumerate în petiția de apel.

Dealfel susținerile și opunerile părților sunt consemnate la dosar.

După raportarea publică a cauzei, Tribunalul a ordonat rezolvarea apelului prin dezbatere orală, punând îndatorirea pârâtului, ca să depună la dosar regulamentul de serviciu și disciplină referitor la Casa Cercuală.

La dezbaterea orală, părțile s'au referit la rezultatul procedurii dela prima instanță conform scrip-telor dela dosar.

Tribunalul din declarațiile necontestate ale părților și din actele dela dosar a constatat ca stare de fapt, că pârâtul, care este chiriașul reclamantului, a fost angajat cu contract în anul 1907 ca medic al Casei Cercuale din Lugoj, iar sub regimul român aceeași angajare a fost menținută prin contractul încheiat între Casa Cercuală și pârât la 25 Aprilie 1921, prin care se prevede angajarea pârâtului, pentru îndeplinirea agendelor medicale, pentru un serviciu de 2 ore pe zi.

Chestiunea principală ce se pune în acest proces, este de a se ști dacă pârâtul, date fiind condițiunile în care a fost angajat, și în care funcționează, poate fi socotit ca un funcționar public, care să se bucure de prelungirea acordată de legea chiriilor până la 1 Mai 1929.

T r i b u n a l u l

A fost de părere, că pârâtul nu poate fi privit ca funcționar public, pentru următoarele motive:

Conform doctrinei, una din caracteristicile esențiale ale funcțiunii publice este: o *numire regulată*, adică o numire făcută în conformitate cu o dispozițiune de lege.

Statutul funcționarilor publici a concretizat această cerință legală, prin dispozițiunea cuprinsă în art. 3, care prevede că nici o funcțiune nu poate fi creată decât prin legea de organizare sau printr'o lege specială.

În speță, situația pârâtului din punctul de ve-

dere al funcționării sale, trebuie în primul rând căutată în dispozițiunile referitoare edictate în timpul ce a urmat predării imperiului român.

Nici una însă din acele dispozițiuni (cuprinse în Monitorul Oficial al Asigurărilor Sociale începând cu Nr. 1 din 1 Februarie 1920), nu conferă medicilor angajați ai Casei Cercuale, calitatea de funcționari publici; dincontra, toate se referă la situația lor de angajați cu contract, cărora li se respectă numai drepturile câștigate, iar drepturi câștigate de funcționari publici, sub regimul maghiar, este mai presus de orice îndotală, că dânsii nu au avut.

În Regulamentul de serviciu și disciplină al medicilor Casei Cercuale, care a intenționat să dea acelei probleme o soluție definitivă, prin art. 5 al. 1 se dispune, că numai prim-medicul (medicul-șef) este funcționar public, numit de Minister la propunerea Casei Centrale, iar alin. 3 al aceluiaș art. prevede, că angajarea celorlalți medici se face totdeauna prin contract scris.

Regulamentul face deci această deosebire categorică între medicul primar, singurul care este funcționar public și între ceilalți medici angajați cu contract.

Această deosebire se menține expres și în art. 9 și 10 din Regulament, care dispune că numai medicul primar depune jurământ, iar ocuparea postului și începerea serviciului se face la medicul primar prin depunerea jurământului, iar la ceilalți din ziua începerii activității.

În regulamentul de retribuțiuni al medicilor Casei Cercuale în art. 3 alin 3 se menține aceeași deosebire.

Una din consecințele acestei stări de drept, a fost că pârâtul niciodată n'a depus jurământul de funcționar public, adică n'a îndeplinit încă una din condițiunile esențiale ale calității de funcționar public, ci numai jurământul pentru libera practică pe care toți medicii l au depus după preluarea imperiului român; și că în prezent nu i se fac rețineri pentru pensiuine, urmând ca această chestiune să fie ulterior aranjată cu guvernul maghiar, în legătură cu fondul special de pensiuine a fostei instituțiuni antecesoare, care se alimenta din cotizațiile membrilor și era un fond separat de cel al statului (A se ve-dea la dosar depoziția martorului Ad. Wunder, directorul Casei Cercuale din care rezultă acestea, precum și faptul că toți medicii, afară de medicul șef sunt plătiți din cotizațiile bugetului fondului de boale).

Este încă a se remarca în această privință, că art. 1 din regulamentul de serviciu, cu rezerva ce rezultă din însăși situația specială contractuală a me-

dicilor acelei Case „nu ia nici un angajament pentru viitor, ci în termeni generali dispune numai pentru timpul până când se va menține puterea actualului sistem... în conformitate cu dispozițiunile regulamentului prezent“.

Prin urmare, din cele mai sus expuse, se poate deduce că medicii Caselor Cercuale (afară de medicul șef) nici sub regimul maghiar, nici în epoca de tranziție ce a urmat după preluarea imperiului român, nu au avut și nu au dobândit calitatea de funcționari publici, ci au fost în tot timpul niște profesioniști care în baza unor contracte de angajament au îndeplinit anumite atribuțiuni de interes public.

Dar nici legea de organizare a acestui serviciu, adică legea de organizare a serviciului sanitar superior, nu conferă medicilor sus amintiți această calitate,

ci numai în art. 5 și 6 îi supune privigherii sanitare a ministerului, iar pentru viitor, condițiunilor de recrutare stabilite pentru funcțiunile similare de sub autoritatea Direcțiunii Generale a serviciului sanitar,

dispozițiuni care au fost de sigur luate pentru scopul reglementării uniforme a condițiunilor de funcționare și disciplină a diferitelor servicii medicale dar care nu au nici o legătură cu calitatea de funcționar public.

În sfârșit art. 6 alin. 2 din legea de organizare prevede respectarea drepturilor câștigabile ale personalului medical, dar după cum s'a expus în aliniatele precedente, pârâțul nu are în această privință nici un drept câștigat.

Certificatul emis de Direcțiunea din Lugoj a Casei Centrale, nu a putut fi luat în considerare, Tribunalul fiind de părere că în rezolvarea chestiunii de drept litigioase, autorizarea acordată de Ministerul Muncii și Ocrot. soc. pentru eliberarea unui certificat în sensul cerut de pârți, nu poate să aibă efectul de a angaja justiția pentru a conferi calitatea de funcționar public, față cu dispozițiunile categorice cuprinse în lege și regulamente.

Pentru aceste motive, admitând apelul, Tribunalul a considerat că contractul de închiriere al pârîtului nu beneficiază de prelungirea mai departe prevăzută de legea chiriilor și prin consecință a reformulat sentința primei instanțe și a dispus conform părții dispoziției a sentinței.

Cheltuelile de judecată a fost compensate, deoarece nu s'au cerut de părți.

Valoarea procesului: 36.000 lei.

Lugoj, la 2 Aprilie 1928.

Primpreședinte
ss. Nic. Ioanovits

Raportor
ss. D. Ianculescu

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Înalta Curte de Casație

Judecătorii

Vânatul rănit aparține aceluia, care l'a prins, mai ales când fapta s'a întâmplat pe proprietatea sa. În fapt: Reclamantul Ioan Breban, ducându-se la vânătoare pe terenul arendat lui și Societății de vânătoare din care el face parte, a împușcat o vulpe, care nefiind rănită mortal, a putut fugi și trecând pe proprietatea pârâtului Vega, acesta a prins-o, a jupuit pielea, a vândut-o, încassând suma de 600 lei. Cere obligarea pârâtului la plata acestei sumă.

În drept: Legiuitorul între diferitele moduri de dobândirea proprietății pe lângă succesiune și legat, tradițiunea, accesiunea, numără și ocupațiunea care este un mod de dobândire a proprietății unui lucru, care nu aparține nimănui, dobândire prin faptul luării lucrului în posesiune cu intențiunea de a deveni proprietar.

Având în vedere, că legiuitorul susține, că proprietatea vânatul va fi a aceluia, numai atunci, când a pus mână pe el, în altfel ori cât de grav l'ar fi rănit, vânatul va fi al aceluia, care îl va prinde (non aliter quam ceperis) rezultând, că cel de al treilea, care ar fi prins un animal sălbatic, n-ar putea fi obligat să-l restituie, aceasta soluțiune fiind în acord cu principiul ocupațiunii, că alți juristi în părerea lor cum e de exemplu Demolombe susține, că vânatul are drept asupra vânatului și atunci când îl urmărește, iar rana e destul de gravă, mortală, așa încât animalul nu ar putea să scape din urmărirea lui, măcar că pe animal l'ar fi prins altă persoană, totuși având în vedere, că vulpea cum susțin martorii, mergea în trap, aceasta părere este înlăturabilă, întrucât urmărirea reclamantului n'ar fi dus la prinderea ei.

Că așa fiind acțiunea de față se privește ca nefondată și se respinge în consecință. (Judecătoria rurală Deta Nr. C. 57/928. Judec. Mușătescu).

Curți de Apel

Proces verbal constatând delict silvic pus pe seama altei persoane din inducerea în eroare a agentului. Fals în acte publice. Elemente. Cererea de achitare a procurorul general, dacă echivalează cu depunerea acuzării. Faptele fiind riguros exacte în sensul că apelantul de astăzi condamnat de tribunal pentru fals, a dresat pr. verbal de delict silvic la fața locului, el constată un fapt adevărat și după cum reiese din arătarea tuturor martorilor, acest brigadier silvic, a trecut ca delicvent silvic pe R. M., aceasta a făcut-o după arătarea ginerului acesteia martorul G. B. lui C. care se afla prezent în pădure la data constatării tăerii arborilor.

Că așa fiind și întrucât nu reiese din nici o probă că apelantul ar fi fost în dușmănie cu R. M. sau ar fi profitat din trecerea ei ca delicventă în procesul verbal constatator.

În drept: Curtea nu poate atribui apelantului intenție rea „animus fraudendi“ cu care să fi procedat la dresarea actului incriminat, din potrivă buna lui credință și inducerea în eroare răsar în mod evident.

Astfel că săvârșirea infracțiunii pusă în sarcina apelantului s'a urmat fără constatarea unuia dintre elementele constitutive a oricărei infracțiuni, greșit tribunalul a conchis la condamnare.

Fajă și cu cererea procurorului general făcută în instanță în senzul admiterii apelului și achitarea pentru lipsă de intenție.

Curtea conformându-se dispoz. art. 315 al. II și 323 pr. p. și 418 pr. p. texte rămase în vigoare și întrucât concluziile procurorului general echivalente cu renunțarea la acuzare motivată, ar fi putut stinge procedura printr'o încheiere, căci ordinul circular Ministerial către Parchete nu poate modifica legea.

Sentința condamnatorie a trebuit anulată și inculpatul achitat. (*Curtea de Apel Cluj S. I N. P. 2574/928 în majoritate*)

Opiniune. La infracțiunile de fals în acte publice se cer ca elemente principiale ca funcționarul public să fie în exercițiul funcțiunii sale și că în acest exercițiu să dresese acte din care rezultă sau ar putea rezulta vătămarea vre-unui drept al unei persoane (art. 393 C. p.)

În acest caz acuzatul de astăzi nu putea să treacă în procesul său verbal mai mult de cât ceea ce constatare și mărturisește și în fața Tribunalului, că delinquentul nu era de fajă și că o altă persoană îl informase asupra delinquentului. Singurul acest fapt al său este suficient să demonstreze reaua lui credință, adică că nu a trecut în procesul-verbal cele ce de fapt constatase. Faptul deși nedovedit cu nimic, că acuzatul nu ar fi fost în dușmănie cu reclamanta sau că n'ar fi profitat ceva din trecerea în proces-verbal al neadevărului, nu sunt de natură a înlătura pedepsirea acuzatului.

Faptul că procurorul general a cerut în instanță achitarea acuzatului, nu poate fi considerată ca o retragere de acuză, din momentul ce nu a făcut apel; sentința fiind definitivă din acest punct de vedere și nici nu poate fi impus Curții, care urmând ca să judece dacă este sau nu cazul de a se anula sau reforma sentința în limitele apelului sau pentru cazurile ce sunt a se lua în considerare din oficiu.

Notă. Publicăm în rezumat motivarea majorității ca și opiniunea minorității în procesul penal de fals în acte publice săvârșit de un brigadier silvic cu ocazia dresării unui pr. verbal de delict silvic. Agentul constatând tăierea arborilor a aflat la fața locului pe un martor, care a indicat brigadierului drept delicventă pe soacra sa. Întrebarea este dacă dresarea unui astfel de act cu perfectă bunăcredință, trebuie sau nu a fi pedepsită. Majoritatea argumentează că indiferent de prejudiciu, faptul material al dresării actului și calitatea de funcționar, ceea ce caracterizează ori ce infracțiune din punct de vedere al lui imputatio juris, al culpabilității este intențiunea sau culpa în sensul incidentei legii penale, adică al responsabilității agentului, care în cazul prezent nu se constată. Minoritatea caută să tragă acest element intențional numai din constatarea dresării în concret de către agent al procesului verbal pe seama altei persoane, fără verificarea existenței la această săvârșire a intențiunii dolosive, a culpei penale, ceea ce ni se pare nejuridic. O altă chestiune nerezolvată de Curte, este dacă cererea de achitare formulată, motivat de procurorul, care susține acuzarea în fața instanței, este a fi privită drept o retragere a acuzării penale cu stingerea procedurii. Credem că instanța de apel în lipsă de acuzare publică conform art. 325 pr. p. nu putea ține dezbateri, obligată fiind conf. art. 323 al I propoziția ultimă pr. p. să stingă procedura de oare ce acuzatorul, motivat a cerut achitarea renunțând la acuzare în conformitate cu dispoz. art. 315 al II pr. p. Nu împărtășim părerea minorității că procurorul în instanță de apel și dacă nu susține apelul parchetului de la prima instanță, nu mai are rolul de susținător al acțiunii publice. Este

un principiu consacrat de pr. p. în vigoare în Ardeal, că fără acuzator nici nu se poate urma o judecare în penal în primă instanță, apel sau recurs și nici nu se poate pronunța o hotărâre fără asemenea concluzii. Cum vătămătorul n'a preluat acuzarea, iar procurorul general a cerut achitarea, Curtea nu putea pronunța o condamnare decât printr'o decizie anulabilă la conf. art. 325 pr. p. E atât de adevărat lucrul acesta încât decizia de achitare a rămas definitivă, pentru că procurorul care avea drept de recurs nu l-a făcut; iar partea civilă s'a desinteresat. Circulara Ministerială ce interzice procurorilor din Ardeal de a renunța la acuzare în timpul dezbaterii, călcând art. 315 pr. p. de aici nescos din vigoare, o socotim fără putere de lege. V. M. D.

Cererea de revizuire. Valoarea litigiului până la suma de 10.000 lei inclusiv. Judecarea de către Curtea de apel. Având în vedere că intimatul bazându-se pe dispozițiunile art. 62 I. acc., combinat cu art. 521 pr. civ. și leg. din 4 August 1921, susține, că o atare cerere ar fi inadmisibilă, întrucât valoarea litigiului nu întrece suma de 10 mii lei.

Având în vedere că majorarea compeliței prevăzută de art. 62 I. acc. făcând parte din un întreg sistem avut în vedere de către legiuitor și care urma să fie aplicat în viitor (de la 15 Septembrie 1925), ca atare nu se poate lua nici o dispoziție dispartă din acest text, spre a se aplica afacerilor pendinte sub un sistem ce stabilea compelița pe bază de alte norme după cum se prezintă cazul în speșă, afaceri ce trebuie terminate în conformitate cu acele norme pentru că fajă de schimbările valutare, reprezentau atunci o valoare echivalentă majorării de azi, căci altfel s'ar depăși textul de lege și intențiunea legiuitorului (în civile est nisi tota lege perspecta, una in aliqua particula ejus proposita, judicare vel respondere).

Că de altminteri admisibilitatea revizurii (recursului) mai rezultă și din dispozițiile art. 79 leg. C. Cas., care fiind posterioară legii accelerării, proclamă principiul că în contra hotărârilor date de Tribunal ca instanță a doua recursul este admisibil ceace-i în concordanță și cu prevederile constituționale, așa că incidentul de inadmisibilitatea revizurii urmează fie respins. (*C. Apel Brașov S. II. Dec. 7. Martie 1927*).

***

Contract de vindere cumpărare. Neexecutare daune funcționar public. Turps cauza. Leziune enorma (art. 878, 934, 935 cod. civil din Ardeal și art. 25 din statutul funcționarilor publici). Deși statutul funcționarilor publici prin art. 25 oprește pe funcționari a face acte de comerț, aceștia însă nu are de efect de a se anula un contract de vindere cumpărare de lemne pentru scop de speculă în baza art. 878 c. civil, de oare ce nu ori ce prohibițiune a legii atrage și nulitatea contractului.

Un contract nu poate invoca dispozițiunile art. 935 c. c. referitoare la leziunea de mai mult de jumătate, dacă prin felul ocupațiilor sale obișnuite, a putut să știe despre prețul adevărat al lucrurilor vândute și cumpărate. (*C. Apel Brașov S. II. Nc. 2108—928*).

***

CFR transport. Daune valoarea de plată. (Art. 398, 399 cod comercial din Ardeal și 60—70 din Regul. de transport CFR.) Din combinarea art. 35—43 din legea accelerării judecăților, rezultă că apelantul nu se poate folosi în apel decât de motivele de fapt și de drept înșirate în scris în declarațiunea de apel,

nefiindu-i îngăduit de a se servi de motive noi, ne-ridicate în tot cursul procesului.

Conform art. 399 cod. comercial din Ardeal, combinat cu art. 66—70 din Regul. de transport CFR, despăgubirea pentru pierderea totală sau parțială a unei marfe, trebuie calculată pe baza prețului curent al mărfurilor de aceeași natură și calitate, pe care l'a avut la locul și la timpul unde a fost primită marfa pentru transport; iar nu după prețul din momentul pronunțării hotărârei judecătorești.

CFR ca instituție de transporturi pentru uzul public, nu pot să fie îndepărtate de dreptul de des-dăunare în caz de pagubă, conform art. 424 din cod comercial.

Prin art. 53 din legea de accelerarea judecărilor, dispunându-se că această lege, formează, în materie civilă sau comercială, de natură contencioasă, procedura unificată de drept comun pe întreg teritoriul țării, s'a abrogat în mod indirect, dispozițiunile din art. 493 și 516 pr. civilă din Ardeal, asupra aderării la apel, care este existentă astăzi, dacă nu s'a făcut înăuntru termenului de apel și în conformitate cu prevederile art. 35 din legea accelerării. (*C. Apel Brașov S. II N. C. 260—928. Motive „Dreptatea“ Nr. 5—928.*)

Curtea de Casație

Paternitate. — Copil natural. — Cum se face recunoașterea de către tatăl său. — Efectele neîndeplinirii formalităților prevăzute de art. 41 din legea XXXIII/1894. — Proba cu martori admisibilă. — Dreptul de succesiune al copilului în averea tatălui său natural. — Conform art. 41 din legea XXXIII/1894, în vigoare în Ardeal, recunoașterea unui copil nelegitim de către tatăl său natural se face sau înaintea conducătorului registrelor de stare civilă, sau prin act autentic. Dar aceste formalități referindu-se la înscrierea declarațiunii de recunoaștere în registrele de stare civilă și la ținerea în ordine a acestor registre, neîndeplinirea lor nu poate lipsi pe copilul legitimat prin căsătorie subsequentă de drepturile sale personale ce decurg din căsătoria legală a părinților săi și îndeosebi de dreptul de succesiune legală în averea tatălui său. Prin urmare, este admisibilă proba cu martori pentru a dovedi recunoașterea în modul prevăzut de lege, pentru dobândirea dreptului de succesiune în averea tatălui său.

Având în vedere, că prin deciziunea atacată cu recurs, Curtea de Apel Brașov a reformat sentința Tribunalului și a admis acțiunea intentată de reclamanta Ecaterina Sgrantea în contra părâtelor văduva Eufrosina Nic. Spuderca și văduva Maria Spuderca, acțiune prin care cere să i-se recunoască dreptul de succesiune la averea tatălui său natural Nicu Spuderca.

Că, pentru a ajunge la soluțiunea dată, Curtea

de Apel din depunerile martorilor audiași constată în fapt, că reclamanta s'a născut la 18 Octombrie 1894 și că un an înainte de naștere, în timpul nașterii cum și după naștere, mama sa Ana Popovici a trăit în concubinaj cu Nicu Spuderca; că aceasta, în ziua de 24 Februarie 1897 a încheiat căsătoria subsequentă, fără însă ca tatăl ei să fie recunoscut formal; că toluși — motivează Curtea de Apel — rezultând din circumstanțele cauzei, că reclamanta este fiica naturală a decedatului Nicu Spuderca, urmează, că dânsa trebuie să se bucure de toate drepturile copiilor legitimi în ce privește succesiunea legitimă cu rezervele stabilite de paragr. 160 și 171 cod. c. a.:

Având în vedere, că pâțele prin recurs prelin-d, că potrivit art. 41 din legea XXXIII 1894, ale cărui dispozițiuni Curtea de Apel refuză să leaplice, recunoașterea din partea tatălui a copilului natural, numai atunci constituie o prezumțiune legală, când a fost făcută înaintea ofișerului de stare civilă sau prin act autentic.

Considerând, că prin textul citat este exact, că legiuitorul impune ca recunoașterea copilului nelegitim de către tatăl său natural să fie făcută de tatăl înaintea conducătorului de registre sau prin act autentic:

Că însă, aceste formalități, cum dealtfel bine motivează Curtea de Apel, — se referă strict la înscrierea declarațiunii de recunoaștere în registrele de stare civilă și mai ales din punct de vedere a ținerii corecte a acelor registre, dar neîndeplinirea sau chiar refuzul tatălui de a îndeplini acele formalități nu poate privi pe copilul legitimat prin matrimoniu subsequent, de drepturile sale personale ce decurg din căsătoria în formă legitimă a părinților săi, în special de drepturile sale de ereditate legală în succesiunea tatălui.

Că dar, din moment ce reclamanta prin acțiunea introductivă s'a mărginit a cere recunoașterea dreptului de succesiune asupra averii tatălui, în calitatea sa de copil natural, cu drept cuvânt și fără a viola textele de lege invocate prin recurs, Curtea de Apel i-a admis proba cu martori în dovedirea acestor susțineri.

Că deci, în speță, făcându-se o bună aplicațiune a paragr. 160 și 172 cod. civ., unicul motiv de casare urmează a se respinge ca nefondat.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul. (*Cas. I. Dec. Nr. 1644/927.*)

Ceteri de revizuire. Procedura ardeleană. Termenul în care aceste cereri pot fi privite ca cereri de recurs, conform noiei legi a Curții de Casație. (Art. 79 și 82 din legea Curții de Casație.) În conformitate cu art. 79

din legea Curții de Casație, sentințele, deciziunile și încheierile date după promulgarea acestei legi de către o a doua instanță — Tribunal sau Curte de Apel — în orice procedură litigioasă sau grațioasă, sunt desăvârșite din momentul comunicării lor și nu mai pot fi atacate decât cu recurs în Casație, afară de excepțiunile prevăzute de garagr. 525 și 550 din proc. civilă ardeleană.

Art. 82 din aceeași lege a Curții de Casație, tranșând expres și în mod special cazul cererilor în reviziune ce se vor mai introduce și după data promulgării ei, dispune imperativ că aceste cereri nu vor putea fi privite drept cereri de recurs în Casație, decât numai timp de o lună dela data acestei promulgări, adică până la 19 Ianuarie 1926. (Cas. III, deciziunea Nr. 265, din 16 Martie 1928.)

• • •

Execuție. — *Imobil ipotecat expropriat în parte în baza legii agrare.* — *Cum se va îndestula creditorul? Când imobilul ipotecat a fost expropriat, creditorul urmează să se îndestulească din rentele ce se dau drept preț de expropriere. Când imobilul ipotecat a fost expropriat numai în parte, creditorul urmează să se îndestulească mai întâu din prețul exproprierei, iar dacă acesta nu ajunge, să înceapă urmărirea celorlalte porțiuni.* Având în vedere că Judecătoria de ocol Timișoara, prin sentința Nr. 8883—924 a respins acțiunea intentată de Ioan Nicolici, prin care acesta cerea ca dreptul de execuție al „Primei Case de păstrare din Timișoara“, ordonat în favoarea sus numitei prin deciziunea Nr. 8656—924 a Judecătoriei de pace Timișoara, pentru suma de lei 735.976 bani 95, și intabulat pe fostul imobil al urmăritului cuprins în cartea funduară Nr. I a comunei Macedonia, să fi sistat, întrucât sus menționatul imobil fiind expropriat, creditorii urmează a fi îndestulați din partea Statului;

Având în vedere că Tribunalul Timișoara prin sentința Nr. 9545—924 reformând sentința primei instanțe, admite în parte acțiunea reclamantului și limitează execuția de îndestulare ordonată de către Judecătoria de pace Timișoara prin decizia Nr. 8656—924, pe dobânzile de 6% începând dela 1 Decembrie 1923;

Că în contra acestei sentințe partea urmăritoare „Prima Casă de păstrare din Timișoara“, a declarat recursul de față, invocând violarea normelor de drept material;

Că pentru a decide astfel, instanța de fond stabilește că imobilul cuprins în cartea funduară Nr. I a comunei Macedonia, deși trecută pe numele urmăritului, a fost expropriat în parte prin hotărârea com. jud. Timiș-Torontal Nr. 7981—923, rămânând

urmăritului numai 23 jugh. 1476 st. p. intravilane cu clădiri pe ele și clădiri;

Considerând că întrucât imobilul care garanța creanța cu drept de ipotecă a recurentului, a fost expropriat, urmează conform art. 87 al legii agrare și art. 113, 114 al regulam. acestei legi, că creditorul ipotecar să se îndestuleze din rentele ce se dau drept preț de expropriere;

Considerând că deși imobilul sus menționat nu a fost expropriat în întregime, ambele părți, atât cea expropriată cât și cea neexpropriată, formează două baze distincte pentru îndestularea creditorului ipotecar, având doi proprietari diferiți, încetând obligațiunea solidară, conform principiului din susmenționatele texte, urmează că creditorul să se îndestuleze întâu din prețul exproprierei și întrucât acesta n'ar ajunge, să înceapă urmărirea asupra porțiunii din imobil, rămasă neexpropriată;

Că astfel fiind, sentința supusă recursului fiind dată cu respectarea normelor de drept, recursul declarat de partea urmăritoare „Prima Casă de păstrare Timișoara“ urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul. (Cas. II Dec. Nr. 282—927.)

• • •

Legea Casei muncii din vechiul regat nu este extinsă în Ardeal. Principiile de responsabilitate a întreprinderilor de C. F. se stabilesc după legile locale. Legea Casei Muncii nu cuprinde nici o dispozițiune din care să rezulte că legea XVIII din 1874 din Ardeal ar fi fost abrogată. Această din urmă lege n'a putut fi abrogată nici prin regulamentul legii Casei Muncii, deoarece pe cale de regulament o lege nu poate fi nici abrogată, nici modificată, astfel că dispozițiunile legii XVIII din 1874 fiind încă în vigoare, ele urmează a fi aplicate și deci în mod greșit instanța de apel s'a pronunțat în sensul că suszisa lege ar fi fost abrogată.

Prin art. 1 din zisa lege însă, se stabilește responsabilitatea întreprinderii de cale ferată pentru orice accident mortal, cu excepțiunea cazurilor când accidentul a fost provocat din însăși culpa sinistratului, iar prin art. 2 aceeași lege se prevede că, dacă sinistratul eră obligat prin lege la întreținerea cuiva, cheltuielile de întreținere ale aceluia, cad în sarcina întreprinderii de cale ferată.

În ce privește obligațiunea copiilor de a și întreține părinții, rezultă din paragr. 154 cod. civ. c., care stabilește că dacă părinții cad în sărăcie, copiii sunt obligați a-i întreține.

În speță, instanța de apel constată că conform legii, sinistratul nu eră obligat a și întreține pe mama reclamantă, de oarece aceasta nu poate fi considerată ca săracă în sensul legii, când se constată că

posedă o casă și patru jugăre pământ, care îi produce un venit suficient pentru întreținerea sa, iar această constatare a instanței de apel fiind o chestiune de fapt de atributul instanțelor de fond, scapă astfel de controlul Curții de Casație, dacă nu este în contradicție cu piesele din dosar, de care recurenta nu se plânge. (Cas. I, deciziunea Nr. 1664, din 15 Iunie 1927.)

• • •

Hotărâre de arbitri. Trebuie dată în limba română. Nulitate dacă originalul nu este în românește. În conformitate cu art. 126 din Constituțiune, limba oficială a statului român este limba română.

Față de această dispozițiune categorică a art. 126, toate autoritățile de orice natură, din România, cari funcționează pe baza unei legi în vigoare, sunt obligate a întrebuița ca limba oficială, limba română.

Prin urmare și judecători de arbitri din Ardeal ca instituțiuni ale căror hotărâri sunt controlate și executate de organele statului, investite de lege cu asemenea atribuțiuni, urmează în conformitate cu dispozițiile citate din Constituție a judeca și a-și pronunța hotărârile lor tot în limba oficială a Statului Român, adică în limba română.

De altă parte și procedura din Ardeal prin art. 134, cum și decretul 1 al Consiliului Dirigent prevăd aceiași normă, că trebuie a fi întrebuițată limba oficială a țării.

Imprejurarea că se găsește și un alt exemplar al deciziei în românește, aceasta nu schimbă soluția și nu poate înlătura nulitatea, deoarece este necontestat că toată procedura s'a urmat în limba străină și dacă hotărârea a fost scrisă și în românește, aceasta se datorește faptului că era nevoie a fi prezentată pentru executare la instanțele de drept comun.

În speță, se constată că procedura de judecată urmată în fața arbitrilor, cum și hotărârea lor s'a dat în limba ungară și ca atare este izbită de nulitate. (Cas. III, dec. 230 din 7 Martie 1928.)

• • •

Locațiune. Contract expirat. Cum se face predarea imobilului închiriat. Potrivit disp. paragr. 1109 c. c. austriac, aplicabil și în Ardeal în unele părți locatarul după expirarea contractului de locațiune trebuie să restituie locatorului lucrul închiriat conform inventarului, sau în starea în care le-a primit și nimic nu-l poate epăra de obligațiunea restituirii.

Așa dar, textul citat impune locatarului predarea reală a lucrului închiriat, iar nu predarea cheilor, adică predarea simbolică când lucrul este un edificiu, — deci tradiția trebuie făcută în mod efectiv predarea imobilului, avându-se a se verifica de locatar starea

în care se găsește imobilul în momentul predării de către locatar.

Intrucât în speță, instanța de apel constată că părâții au trimis reclamanților numai cheile imobilului fără să fi încercat prin vreunul din mijloacele legale de a preda însuși imobilul, prin aceasta nu înseamnă că ei și-au manifestat voința de a preda lucrul închiriat, astfel că instanța de apel face o greșită interpretare când consideră trimiterea cheilor unui imobil de către locatar ca suficientă pentru a se libera de obligațiune de predare; simpla trimitere a cheilor fără oferta de predare reală, ar însemna o abandonare, o părăsire a obiectului de locațiune, care ar putea să influențeze în mod considerabil dovada că predarea lucrului închiriat s'a făcut conform inventarului sau cel puțin în starea în care acel lucru a fost luat în primire de locatar. (Cas. I, dec. 1353 din 16 Mai 1927.)

• • •

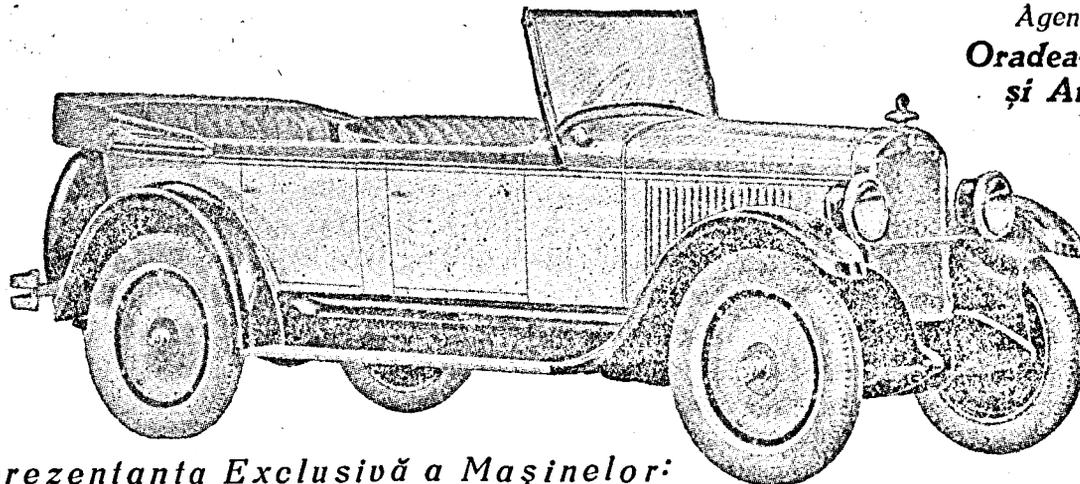
Contencios administrativ. Lot de pământ. Refuzul autorității administrative de a-i-l acordă. Lipsa de identitate. Legalitatea unui atare refuz. Act administrativ de autoritate. Condiții pentru a fi atacat cu recurs în contencios. Pentru ca un act administrativ de autoritate să fie atacat cu recurs în contencios, potrivit art. 5 § III din legea Curții de Casație, corespunzător dispozițiilor din actuala lege a contenciosului administrativ, reclamantul trebuie să dovedească nu numai că prin acel act a fost lezat, dar și că acest act a fost săvârșit cu călcarea vreunui principiu de drept sau a vreunui text categoric enunțat de lege. În speță, lipsa identității persoanei reclamante nu dă drept acesteia de a se plânge cu acțiune în contencios, din moment ce autoritatea administrativă refuzând a-i satisface pentru acest motiv cererea sa cu privire la un lot de pământ, nu dovedește că acest refuz a fost săvârșit cu călcarea vreunui text de lege sau principiu de drept. (Cas. III, deciziunea Nr. 610, din 21 Iunie 1927.)

INFORMAȚIUNI

Un alt colaborator al „Ardealului Juridic” a fost răsplătit de curând prin avansare. Este dl Vasile F. Petrescu, trecut din jude instructor al tribunalului Sibiu, președinte de secție la tribunalul Sighișoara. Faptul ne bucură mai ales, că dl Petrescu, pe lângă calitățile și cunoștințele apreciate de bun judecător, posedă și darul de scriitor juridic. Felicitând pentru meritata avansare pe distinsul nostru colaborator, revista îi așteaptă și pe mai departe conlucrarea prețioasă.

»NOËL«

SUCURSALA: TIMIȘOARA BULEVARDUL REGINA MARIA 8.

Agenții:
Oradea-Mare
și Arad

Reprezentanța Exclusivă a Mașinelor:

BUICK ȘI OLDSMOBILE

in permanență stoc

JILESCU

CLUJ

STRADA REGINA MARIA

16

**Automobile
Accesorii
Uleiuri
Autogarage
Cauciucuri
Benzină**

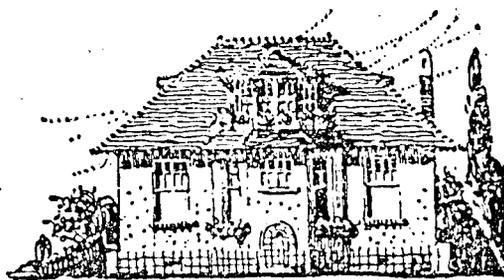
TELEFON:
7-63

»FENIX«

Societate Anonimă
Română de Asigurări

București

Str. Bis. Enei Nr. 10

*Oferă asigurări populare de capitalizare
pe 10 și 15 ani combinate cu construcțiuni
de case plătibile în rate timp de 20 ani.*

Ce caută
agenți serioși, în Ardeal, contra
comision.